

บทที่ ๑๗
วากยสัมพันธ์ของไทย (อย่างย่อ)

ตามแนวคิดใหม่ทางไวยากรณ์ที่เชื่อกันว่า ภาษาประกอบด้วยประโยคที่มีจำนวนนับไม่ถ้วนหรือไม่รู้จบ ฉะนั้นเราอาจจะแทนค่าจำนวนประโยคไม่รู้จบด้วยสัญลักษณ์นี้ คือ # S # # S # # S # ... # S #

ถ้า S แทนประโยค และ # แทนขอบเขตของประโยค

ทฤษฎีแห่งการปริวรรก (Transformational Theory) กล่าวว่าไวยากรณ์ประกอบด้วยส่วนสำคัญ ๓ ส่วน คือ

๑) โครงสร้างส่วนประกอบ (Constituent Structure หรือบางท่านก็เรียกว่า Phrase Structure) โครงสร้างส่วนประกอบนี้จะประกอบด้วยสูตรพื้นฐานของประโยค และพจนานุกรมสำหรับไวยากรณ์ (Lexicon) ฉะนั้นจะเห็นว่า อรรถศาสตร์ (Semantics) ก็จะเป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างส่วนประกอบนี้ด้วย

๒) การปริวรรก (Transformations) เราถือว่าโครงสร้างส่วนประกอบนี้ให้โครงรูปลึก (deep structure) ของประโยค แต่การที่ประโยคเปลี่ยนแปลงไปจากประโยคบอกเล่าเป็นประโยคปฏิเสธ ประโยคคำถาม หรือการลดคำที่ซ้ำกันในประโยคเดียวกันออก นั้น เราอาศัยขบวนการปริวรรก อันมีวิธีการเบื้องต้น ๓ วิธี ดังนี้

ก. การประจิก (adjunction) คือการเอาส่วนประกอบที่อยู่ห่างกันมาประจิกกัน

ข. การแทนที่ (substitution) คือการเอาส่วนประกอบส่วนหนึ่งมาแทนที่อีกส่วนหนึ่ง

ก. การลบ (deletion) คือการลบส่วนประกอบที่มีอยู่ออกไปโดยอาศัยวิธีการดังกล่าวทั้ง ๓ วิธีนี้ โครงรูปพื้นฐานจะกลายเป็นโครงรูปผิว (surface structure)

๓) สรวิทยา (Phonology) คือการแปลงส่วนประกอบและคำต่าง ๆ ที่ปรากฏให้ออกมาเป็นเสียง ว่าคำแต่ละคำนั้นควรออกเสียงอย่างไรมีเสียงหนักเบาที่ใด สระตัวใดจะมีการแปลงรูปไปบ้าง หรือเสียงวรรณยุกต์ใดจะกลายเป็นเสียงวรรณยุกต์อื่นบ้าง

จากบทที่ ๑๕ คงพอจะเห็นได้ว่า ประโยคประกอบด้วยส่วนสำคัญสองส่วน คือ ภาคนามและภาคแสดง แต่ต่อไปนี้จะขอเรียกเป็นภาคนามหรือ นามวลี (noun phrase หรือ นว) และกริยาวลี (verb phrase หรือ กว) ฉะนั้นจึงอาจสรุปเป็นสูตรง่าย ๆ ได้ดังนี้

๑. ประโยค → นว + กว

อย่างประโยคที่ว่า หมากัดแมว

หมา ก็เป็น นว และ กัดแมว ก็เป็น กว ส่วนประกอบที่เราควรพิจารณาก่อนก็คือ กว ว่าประกอบด้วยอะไรบ้าง ขอให้สังเกตประโยคต่อไปนี้

- (๑) เขานอน
- (๒) เขากำลังจะนอน
- (๓) เขานอนแล้ว
- (๔) เขากำลังจะนอนแล้ว
- (๕) เขา^๕ซอซนม
- (๖) เขากำลังจะ^๕ซอซนม
- (๗) เขากำลังจะ^๕ซอซนมแล้ว
- (๘) เขากำลังจะ^๕ซอซนมที่ร้านนั้น
- (๙) เขากำลังจะ^๕ซอซนมที่เธอขาย
- (๑๐) เขาอาจจะ^๕ซอซนมมา

เราอาจจะสรุปเป็นสูตรได้ดังนี้

๒. กว → (นก) กริยา (กริยา ๒) (นว) (ประโยค) (ลก)

ภาคกริยาอาจจะประกอบด้วยส่วนนำหน้ากริยา (preverb หรือ นก) ซึ่งอาจจะปรากฏ หรือไม่ปรากฏก็ได้ ฉะนั้นจึงใช้วงเล็บคลุมเอาไว้ ส่วนกริยาสำคัญ (verb) นั้นจะต้องปรากฏ กริยารอง (secondary verb) หรือ กริยา ๒ นั้นได้แก่ มา ไป ไว้ คัง ประโยค (๑๐) คำว่า มา ไม่ใช่กริยาสำคัญ เป็นกริยารอง ซึ่งใช้สัญลักษณ์ กริยา ๒ กริยารองนี้จะใส่ ไม่ ก็คำแสดงปฏิเสธเข้าข้างหน้าไม่ได้ ขอให้สังเกต ประโยคข้างล่างนี้

(๑๑) เขาเอาเรือไป

(๑๒) เขาเซ็นเรือไม่ไป

คำว่า ไป ใน (๑๑) เป็นกริยารอง เพราะประโยค เขาเอาเรือไม่ไป ใช้ไม่ ได้ส่วน ไป ใน (๑๒) ไม่ใช่กริยารอง เพราะเติม ไม่ เข้าข้างหน้าได้ ฉะนั้นอาจจะ มีผู้สงสัยว่า

(๑๓) เขาเซ็นเรือไป

คำว่า ไป จะเป็นกริยาสำคัญ หรือกริยารองกันแน่ ถ้าเราพิจารณาให้ถี่ จะพบว่า ประโยค (๑๓) มีความหมายเป็นสองอย่าง คือ

ก. เขาเซ็นเรือออกไปจากที่ที่เรือจอดอยู่ ออกไปในทิศทางที่ห่างตัว ผู้พูด

ข. เขาเซ็นเรือแล้วเรือเขยื้อนไป

จะเห็นว่าในความหมาย (ก) จะทำให้เป็นปฏิเสธไม่ได้ แต่ความหมาย (ข) ทำให้เป็นปฏิเสธได้ ฉะนั้นถ้าเราต้องการความหมาย (ก) ไป ก็จะเป็นกริยารอง แต่ ถ้าต้องการความหมาย (ข) ไป ก็เป็นกริยาสำคัญ

เราจึงสรุปได้ว่า โครงรูปนี้มีส่วนสำคัญในการให้ความหมายของประโยค บางครั้งประโยคมีโครงรูปผิวเหมือนกัน แต่โครงรูปก็มีลักษณะต่างกัน ก็ทำให้ ประโยคมีความหมายต่างกัน ไปดังที่กล่าวมาแล้วในบทที่ ๑๖ ภาคนามนั้นอาจจะปรากฏ หรือไม่ปรากฏก็ได้ แต่ถ้ากริยาเป็นสกรรมกริยา ภาคนามจะต้องปรากฏ ประโยคก็

อาจจะตามหลังกริยาสำคัญ หรือกรรมได้ คู่ประโยค (๔) เป็นตัวอย่าง ส่วนหลังกริยา (post-verb หรือ ลก) นั้น ก็ได้แก่กาลวิเศษณ์ สถานวิเศษณ์ อากาวิเศษณ์ คำสร้อย ฯลฯ

ภาคนามที่ปรากฏในสูตรที่ ๑ และ ๒ นี้ ควรจะได้นำมาพิจารณาดูให้ดีด้วยว่า น่าจะมีลักษณะอย่างไร ขอให้สังเกตตัวอย่างต่อไปนี้

- (๑๔) หมาสามตัวเห่าไปทองแห้ง
- (๑๕) หมาสามตัวนั้นเห่าไปทองแห้ง
- (๑๖) หมาตัวนั้นเห่าไปทองแห้ง
- (๑๗) หมาตัวที่เคยกักคุณเห่าไปทองแห้ง
- (๑๘) หมาตัวนั้นที่เคยกักคุณเห่าไปทองแห้ง
- (๑๙) หมาที่กักคุณตัวนั้นเห่าไปทองแห้ง
- (๒๐) หมาๆเห่าไปทองแห้ง

เราพอสรุปเป็นสูตรได้ดังนี้

๓. นว → นาม (จำนวน) (ประโยค)

เราถือว่า ในภาคนาม จะต้องมียาม (noun) ส่วนจำนวน หรือประโยคซึ่งจะไม่ปรากฏก็ได้ บางท่านอาจจะสงสัยว่าลักษณะนามอย่างไร (๑๔—๑๕) นั้น ได้มาอย่างไร และถ้าจะสังเกตให้ดีจะพบว่าลักษณะนามมักจะตามหลังจำนวน หรือนำหน้า นิยมลักษณะ (determiner) แต่ขอให้พิจารณา (๑๗) เป็นพิเศษ จะพบว่ามันมีลักษณะนามนำหน้าประพันธ์สรรพนาม ที่ โดยไม่มีจำนวน หรือนิยมลักษณะเลย ขอให้สังเกต ประโยค

(๒๑) การากนที่คุ้นไปหาไปต่างประเทศแล้ว

จะเห็นว่าคำที่นำหน้าประพันธ์สรรพนามจะเปลี่ยนไปตามนาม ท่านเคยสงสัยไหมว่าตามไกรงรูปผิดแล้ว หมาตัวเห่าไปทองแห้ง หรือ การากนไปต่างประเทศแล้ว ไม่ใช่ประโยค แต่ถ้ามีอนุประโยคตามมาอย่าง (๑๗) และ (๒๑) ใช้ได้ ฉะนั้นเรื่อง ลักษณะนามเราจะพูดถึงเมื่อกล่าวถึงเรื่องลักษณะประจำคำ (features)

ขอลงกลับมาพูดถึงเรื่องกริยา ในภาษาไทย ผู้เขียนถือว่ากริยาในภาษาไทย แบ่งออกเป็นชนิดใหญ่ ๆ ๓ ชนิดด้วยกัน คือ

ก. สกรรมกริยา คือกริยาที่มีกรรมตามมาในโครงสร้างรูปลึก เช่น กิน เหม่า หิว หัก เป็นต้น จะมีหลายท่านที่เริ่มสงสัย หรืออาจจะไม่เห็นด้วย ผู้เขียนขออภัยว่า สำหรับผู้เขียน กริยาตัวหนึ่ง เป็นกริยาไค้ชนิดเดียวเท่านั้น คือถ้าเป็นสกรรมกริยาก็เป็นสกรรมกริยา จะเป็นอกรรมกริยาหรือวิเศษณกริยาไม่ได้ นอกจากจะเป็นคำที่มีเสียงพ้อง แต่ความหมายต่างกันเท่านั้น ขอให้สังเกตประโยคต่อไปนี้

- (๒๒) เขากินข้าว
- (๒๓) หม่าเห่าเด็ก
- (๒๔) หม่าเห่า
- (๒๕) เด็กหิวข้าว
- (๒๖) เด็กหิว
- (๒๗) เขาหักไม้บรรทัด
- (๒๘) ไม้บรรทัดหัก

จะมีหลายท่านคิดว่า คำว่า เหม่า ใน (๒๔) หิว ใน (๒๖) และหัก ใน (๒๘) เป็นอกรรมกริยา เพราะตามโครงสร้างผิว ไม่ปรากฏว่ามีกรรมตามมาเลย ขอให้คิดว่า ปกติแล้วหม่าจะไม่เห่าเฉย ๆ จะต้องเห่าอะไรสักอย่างหนึ่ง เป็นส่วนที่ปรากฏในโครงสร้างรูปลึก แต่ลศเสียในโครงสร้างผิว คำว่า หิว ก็เช่นเดียวกัน เมื่อพูดถึงหิว เราก็มักจะหมายความว่าเป็นหิวอาหาร หรือหิวข้าว คำว่า อาหาร หรือ ข้าว ก็ถูกสะเอาไว้ ส่วนคำว่า หักใน (๒๘) นั้น ต่างกับคำว่า เหม่า และ หิวที่กล่าวมาแล้ว เราถือว่า (๒๘) มาจาก (๒๗) ตามขบวนการปริวรรต โดยเอากรรมของประโยค (๒๗) ขึ้นมาเป็นประธาน แล้วลศประธานเดิมลง ถ้าสังเกตดูให้ละเอียดไปอีก จะเห็นได้ว่ากริยาประเภทนี้ไค้แก่ พัง ไล่ เขียน ฯลฯ คงปรากฏในประโยค

- (๒๙) ช้างพังบ้าน
- (๓๐) บ้านพัง
- (๓๑) เขาใส่เสื้อตัวนี้สวย
- (๓๒) เสื้อตัวนี้ใส่สวย
- (๓๓) เขาเขียนหนังสือเล่มนี้ดีมาก
- (๓๔) หนังสือเล่มนี้เขียนดีมาก

จะเห็นได้ว่า ในไวยากรณ์จะมีประธานเป็นสิ่งมีชีวิต และมีกรรมเป็นสิ่งไม่มีชีวิต

ในพวกสกรรมกริยานี้ มีกริยาพิเศษอยู่หนึ่งคำ คือคำว่า คือ เพราะว่าสกรรมกริยาตัวอื่นคงรูปเดิมเมื่อเป็นปฏิเสธ เช่น กิน — ไม่กิน ชอบ — ไม่ชอบ แต่ คือนี้จะต้องเปลี่ยนรูปเป็น คือ — ไม่ใช่ นอกจากนั้นแล้ว คือ อาจะลดรูปเสียได้ เช่น

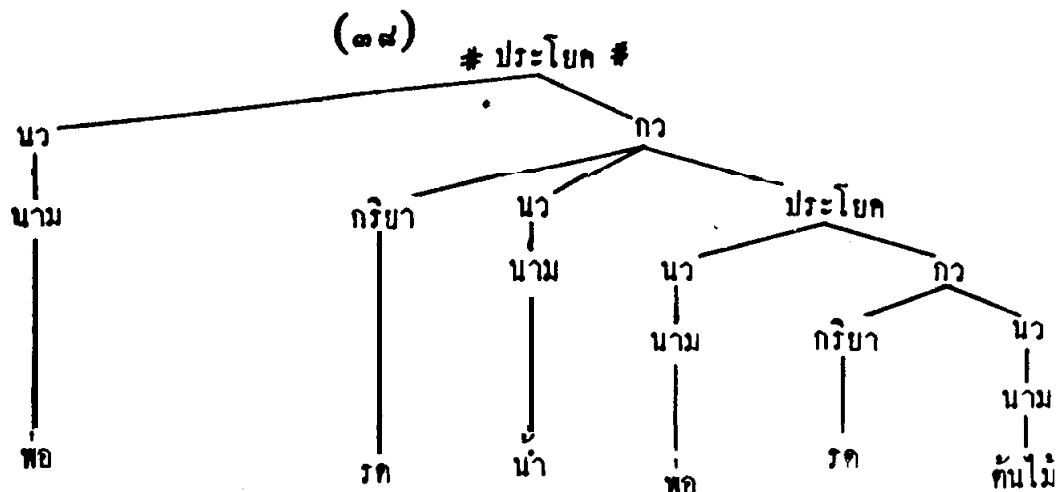
- (๓๕) วันนี้คือวันเสาร์
- (๓๖) วันนี้วันเสาร์

จะกล่าวถึงคำว่า คือ อีก เมื่อพูดถึงลักษณะประจำคำ (features) เมื่อถึงเรื่องพจนานุกรมสำหรับไวยากรณ์

กริยาบางคำเช่น รค* นั้น ตามไวยากรณ์ก็มีลักษณะผิดไปจากกริยาตัวอื่นๆ สำหรับผู้เขียนก็ถือว่าเป็นสกรรมกริยาธรรมดา ขอให้สังเกตประโยค

- (๓๗) พ่อรคหน้าต้นไม้
- ผู้เขียนถือว่า (๓๗) มาจากไวยากรณ์ดังนี้

* ดร. วิจิตร ภาณุพงศ์ ถือว่ากริยา ให้ ปรีक्षा เคิม รค ขอ าลว เป็นกริยาทวิกรรม เพราะมีกรรมตามได้ ๒ ตัว แต่สำหรับทฤษฎีการปริวรรตถือว่าเป็นสกรรมกริยาธรรมดา

(๓๙) * พ่อรักน้ำ พ่อรักต้นไม้

โดยอาศัยหลักการปริวรรต ลดส่วนที่เหมือนกันออก (identical constituent deletion) จะได้

(๔๐) พ่อรักน้ำต้นไม้

ข. อกรรมกริยา คือกริยาที่ไม่ต้องมีกรรมตามในโครงสร้างรูปประโยค เช่น ร้อง ไป มา นอน เป็นต้น

- (๔๑) นกร้อง
- (๔๒) แม่ไปที่ตลาด
- (๔๓) แม่ไปตลาด
- (๔๔) เขามาที่บ้าน
- (๔๕) เขามาบ้าน
- (๔๖) น้องอยู่ที่กรุงเทพฯ
- (๔๗) น้องอยู่กรุงเทพฯ
- (๔๘) แม่นอน
- (๔๙) แม่นอนบนเตียง
- (๕๐) แม่นอนเตียง

บางท่านอาจจะคิดว่า ไป ใน (๔๓) มา ใน (๔๕) อยู่ ใน (๔๗) และนอน ใน (๕๐) เป็นสกรรมกริยา ซึ่งผิดตามหลักของโครงสร้างรูปสีก และความรู้สึกของเจ้าของภาษา เราถือว่า ตลาต ใน (๔๓) ก็ทำหน้าที่เป็นสถานวิเศษณ์เหมือนที่ตลาตใน (๔๒) ในทำนองเดียวกัน บ้าน ใน (๔๕) กรุงเทพฯ ใน (๔๗) ก็ทำหน้าที่เป็นสถานวิเศษณ์เหมือนกัน ซึ่งทั้งนี้เราอาจทดสอบดู ได้ด้วยการเปลี่ยน (๔๓) เป็นคำถามก็จะได้

(๕๑) แม่ไป(ที่) ไหน

ซึ่งต่างกับประโยคคำถามของ (๒๒) ซึ่งจะต้องเป็น

(๕๒) เขากินอะไร

ถ้าหากตลาตใน (๔๓) เป็นกรรมของกริยา ไป จริง เมื่อเปลี่ยนเป็นประโยคคำถามก็น่าจะเป็น

(๕๓) *แม่ไปอะไร ซึ่งไม่ถูก

เราถือว่าบุรพบทบอกสถานที่ หรือตำแหน่ง เช่น ที่ บน ใน ฯลฯ เมื่อตามหลังอกรรมกริยานั้นลคอออกเสียได้ จนทำให้ดูเหมือน ๆ เหมือนสกรรมกริยาไป

บางท่านอาจจะสงสัยว่า (๔๔) กับ (๕๐) นั้นมีความหมายต่างกัน เพราะ (๔๔) หมายถึงแม่นอน บนเตียง ไม่ใช่นอน ใต้เตียง แต่ (๕๐) หมายถึงแม่ใช้เตียงเป็นที่นอน ไม่ใช่เปลหรือ ฟันห้อง ถ้าท่านคิดเช่นนั้นก็ถูกต้องแล้ว แต่ทั้งนี้ก็ได้หมายความว่า เตียง ใน (๕๐) จะเป็นกรรมของนอน หรือทำให้ นอน ใน (๕๐) มีสภาพเป็นสกรรมกริยาไป เพื่อที่จะเข้าใจดียิ่งขึ้นขอให้สูตรต่อไปนี้เสียก่อนคือ

๔. ลก → (อาการ) (สถาน) (เครื่องมือ) (เวลา)

ขอให้สังเกตว่า ส่วนที่อยู่หลังกริยานี้ อาจจะเป็นอาการวิเศษณ์ สถานวิเศษณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ หรือกาลวิเศษณ์ก็ได้ แต่จะต้องเรียงลำดับดังกล่าว จะเห็นว่า ทั้ง ๔ ส่วนมีวงเล็บคล้องม ซึ่งหมายความว่า จะเลือกทั้ง ๔ ส่วน หรือ ๓ ส่วน หรือ ๒ ส่วน หรือเพียงส่วนเดียวก็ได้ แต่อย่างน้อยจะต้องเลือกส่วนหนึ่ง เพราะได้เลือกส่วน ลก เอาไว้แล้ว

๕. อากา → วิเศษณ์

วิเศษณ์ (Adverb) หมายถึงวิเศษณ์ที่ขยายกริยา เช่น ค่อย แจ่ม แจ่ม ปี ฯลฯ ส่วนมากตามหลังวิเศษณ์กริยา หรือกรรมกริยา เช่น วิ่งค่อย แคงแจ่ม คำปี ฯลฯ

๖. สถาน → บุรพท + นว

บุรพท (PRT ซึ่งย่อมาจาก particle) ซึ่งบางทีอาจจะไม่ใช่บุรพทอย่างที่ เคยเข้าใจกันก็ได้ บุรพทที่ใช้กับสถานวิเศษณ์ ได้แก่ ใน บน ใต้ นอก ที่ ฯลฯ

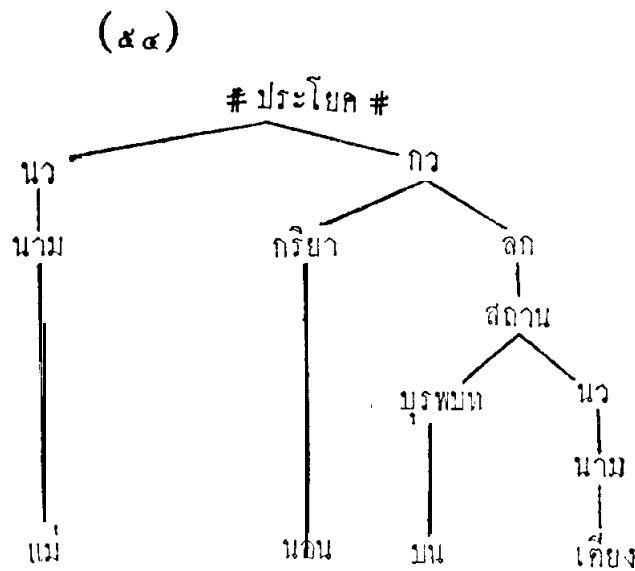
๗. เครื่องมือ → บุรพท + นว

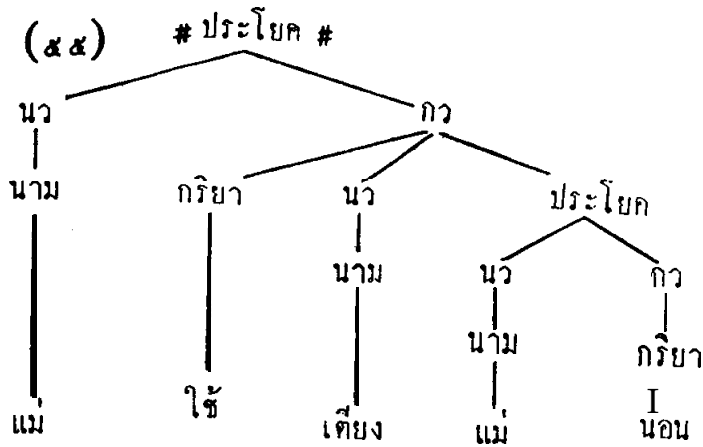
บุรพทที่ใช้กับเครื่องมือก็ได้แก่ ทาง โดย เช่น ทางเครื่องบิน โดยรถยนต์ เช่นนี้ เป็นต้น

๘. เวลา → บุรพท + นว

บุรพทที่ใช้กับกาลวิเศษณ์ก็ได้แก่ เมื่อ ตอน ใน ฯลฯ เช่น ตอนเช้า เมื่อคืน ในวันนี้ เป็นต้น

ขอให้กลับมาดูความแตกต่างระหว่าง (๔๔) และ (๕๐) ว่าโครงสร้างปลีกของ สองประโยคนั้นต่างกันอย่างไร (๔๔) นั้นมีโครงสร้างปลีกดังนี้

เมื่อลคส่วนที่เหมือนกันออก ก็จะได้

(๕๖) แม่ใช้เตียงนอน ซึ่งถือว่าเป็นประโยคที่ถูกต้องเหมือนกัน แต่เราอาจจะใช้หลักการปริวรรตแบบแทนที่ โดยเอาคำว่า นอน มาแทนที่คำว่า ใช้ และลคคำว่า ใช้ ออกก็จะได้

(๕๗) แม่นอนเตียง

บางท่านอาจจะสงสัยว่าทำไมจึงมีกระบวนการยักยาวเช่นนี้ แต่ถ้าหากท่านคิดดูให้ดีแล้วจะเห็นว่า เป็นกระบวนการที่อธิบายภาษาได้ เป็นกระบวนการที่สมองเราก็คงจริงอยู่อาจจะทำให้มองเห็นว่าไวยากรณ์แบบนี้ซับซ้อนมาก แต่ขอให้คิดดูว่า โดยทั่วไปแล้ว ไวยากรณ์แบบนี้จะง่ายมาก เพราะกริยามีเพียงสามพวก คำหนึ่งจะเป็นกริยาได้พวกเดียว ไม่ใช่ว่าบางคำเป็นได้ทั้งกรรมกริยา และกรรมกริยา ส่วนสูตรการปริวรรต (transformational rules) นั้น มีเพียงไม่กี่สิบสูตร ก็กลุ่มได้หมด

ก. วิเศษณกริยา (descriptive verb) ตามไวยากรณ์ไทยแบบเก่าเรียกว่าลักษณวิเศษณ์ หรือเทียบกับภาษาอังกฤษก็ไค้แก่คุณศัพท์ (adjectives) ตามที่เราทราบกัน

ทั่ว ๆ ไปก็คือว่า วิเศษณกริยานี้เปรียบเทียบได้ (คือ เอากว่ามาตามหลังได้) เช่น
สวยกว่า ดีกว่า แดงกว่า ฉลาดกว่า^๒ แต่ผู้เขียนรู้สึกว่าการวิเศษณกริยานี้ อาจจะทดสอบ
ได้โดยอาศัยคำว่า ทำไม ขอให้ดูประโยคต่อไปนี้

(๕๘) ทำไมเขาไปที่นั่น

(๕๙) เขาไปที่นั่นทำไม

(๖๐) เขาทำไมไปที่นั่น

(๖๑) ทำไมผู้หญิงคนนั้นสวย

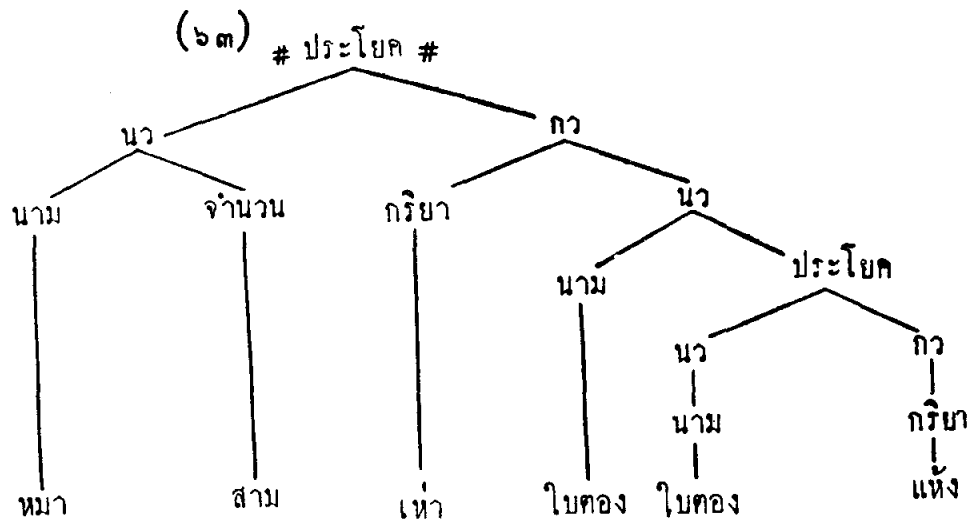
(๖๒)* ผู้หญิงคนนั้นสวยทำไม

จะเห็นว่า (๖๒) นั้นใช้ไม่ได้ ฉะนั้นอาจจะสรุปได้ว่า วิเศษณกริยา
จะใส่ทำไม ไว้ท้ายประโยคไม่ได้ นอกจากนั้นแล้ว จะเห็นได้ว่าวิเศษณกริยามีกรรม
ตามหลังไม่ได้

บางท่านก็อาจจะอยากแนะนำให้ใช้ความ และการ เป็นเครื่องช่วยตัดสินว่า
กริยาใดควรจะเป็นวิเศษณกริยา หรือกริยาธรรมกา แต่จะขบอกว่า วิเศษณกริยา
บางคำ เช่น ดี ชั่ว งาม หรือสกรรมกริยาบางคำ เช่น รัก ชอบ ผัน กิด ฯลฯ
นั้นใช้ได้กับทั้ง การ และความ จริงอยู่เมื่อเติมการ มีความหมายอย่างหนึ่ง และเติม
ความ มีความหมายอีกอย่างหนึ่ง

ขอให้กลับไปดูประโยค (๑๕) คือ หมาสามตัวนั้นเห่าไปทองแดง มี
โครงรูปสักจากสูตรที่กล่าวมาแล้วทั้งหมดอย่างไร จะพบคำว่า ทัว จะยังไม่ปรากฏ
ในโครงรูปสักเลยดังนี้

^๒ แต่ก็มีความเห็นว่า ซึ่งใช้ว่าตามหลังได้ แต่ทุกคนคงจะเห็นด้วยว่า เพ็ชร์ คงจะไม่ใช้วิเศษณกริยา
เพราะมีกรรมตามหลังได้ เช่น ศีมือเขาเหนือผมมาก

จะเห็นว่า (๖๓) *หมาสามเห่าใบทองใบทองเห่า ไม่ใช่ประโยคที่ถูกต้อง และ ยังขาดลักษณะนาม คัว และนิยมลักษณะ (determiner) นั้น ฉะนั้นเราจำเป็นจะต้องพูดถึงส่วนสำคัญของโครงสร้างก่อนเกี่ยวข้องกับความหมาย (meaning) หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ พจนานุกรมสำหรับไวยากรณ์ปริวรรต เราทราบกันดีว่าประโยค (๖๔-๖๗) ใช้ไม่ได้

- (๖๔)* กระดาษแผ่นนี้อัน
- (๖๕)* หมูตัวนี้บาง
- (๖๖)* ความชั่วสรรเสริญเขา
- (๖๗)* เก้าเก้าลังกิด

แต่ถ้าเราพูดว่า

- (๖๘) หมูตัวนี้อัน
- (๖๙) กระดาษแผ่นนี้บาง
- (๗๐) เขาสรรเสริญความชั่ว
- (๗๑) แดงเก้าลังกิด

ทุกประโยคจะเป็นประโยคที่ถูกต้อง ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะว่า คำบางคำเลือกกริยาได้บางตัวเท่านั้น ดังเช่น อัน จะต้องมีประธานเป็นสิ่งมีชีวิต เช่น คน หมู

นก แมว แก่กริยา เพื่อ นั้นประธานต้องเป็นสิ่งที่มีชีวิต ที่เป็นคน เพราะเรา
 ไม่รู้ว่าสัตว์มันเพ้อหรือไม่ ฉะนั้นเราจึงมีความเห็นอยู่ว่า ในพจนานุกรมควรจะบอก
 ลักษณะประจำคำ (features) ไว้ให้ครบถ้วน เราจะใช้เครื่องหมายบวก <+>
 แทนลักษณะที่ปรากฏ และเครื่องหมายลบ <-> แทนลักษณะที่ไม่ใช่สิ่งนั้น เช่น
 <+มีชีวิต> ใช้แทนสิ่งที่มีชีวิต เช่น นก แมว <-มีชีวิต> เช่น ไ้ทะ เก้าอี้
 ประศู ลักษณะสำคัญที่เราควรบอกเกี่ยวกับนามก็ใหญ่แก่ <+ มีชีวิต>, <-มี
 ชีวิต> <+มนุษย์>, <-มนุษย์> <+รูป> คือนามที่เป็นรูปธรรม กับ
 <-รูป> นามที่ไม่มีรูป หรือเป็นนามธรรม <+สามัญ> คือนามสามัญซึ่ง
 ตรงกันข้ามกับ <-สามัญ> คือ วิสามัญนาม <+ลักษณ> คือนามที่จะ
 ต้องมีลักษณนาม หรือสมุหนาม ซึ่งตรงข้ามกับ <-ลักษณ> คือนามที่ไม่มี
 ลักษณนาม เช่น อากาศ ฟ้า นามใดที่มี <+ลักษณ> แล้ว จะต้องบอกด้วยว่า
 ลักษณนามนั้นคืออะไร เช่น <+คน> <+ตัว> <+เชือก> <+หลัง>
 เป็นต้น จะเห็นว่าลักษณนามนี้จะมี <-> นอกจากนั้นแล้วควรจะต้องบอก
 ด้วยว่านามนั้นเฉพาะเจาะจงหรือเปล่า ถ้านามนั้นมีคำว่า นี้ นั้น โน้น นั้น ด้วย ก็
 ต้องใส่ลักษณะ <+นิยม> ซึ่ง ย่อมาจากนิยมลักษณ แต่ถ้าไม่มีก็ใส่ <-นิยม>
 ถ้าหากนามใดมีลักษณะ <+นิยม> ก็จะต้อง บอกด้วยว่าอยู่ใกล้ตัว <+ใกล้>
 <+มาก> ก็ได้แก่ นี้ หากเป็น <+ใกล้>, <-มาก> ก็ได้แก่ นั้น หรืออยู่ไกล <-ใกล้>, <-มาก>
 ก็ได้แก่ โน้น หรือ <-ใกล้>, <+มาก> ก็ได้แก่ นั้น ขอให้สังเกตลักษณะประจำ
 คำดังนี้

อาจารย์

อาจารย์
<+นาม>
<+สามัญ>
<+รูป>
<+มีชีวิต>
<+มนุษย์>
<+ลักษณะ>
<+คน>

ชีวิต

ชีวิต
<+นาม>
<+สามัญ>
<-รูป>
<+มีชีวิต>
<+ลักษณะ>
<+ชีวิต>

นก

นก
<+นาม>
<+สามัญ>
<+รูป>
<+มีชีวิต>
<-มนุษย์>
<+ลักษณะ>
<+ตัว>

สันติภาพ

สันติภาพ
<+นาม>
<+สามัญ>
<-รูป>
<-มีชีวิต>
<-ลักษณะ>

กรุงเทพ ฯ

กรุงเทพ ฯ
<+นาม>
<-สามัญ>
<+รูป>
<-มีชีวิต>
<-ลักษณะ>

อากาศ

อากาศ
<+นาม>
<+สามัญ>
<-รูป>
<-มีชีวิต>
<-ลักษณะ>

สำหรับกริยานั้นก็ใช้หลักการเดียวกัน ลักษณะประจำคำที่สำคัญ ๆ ของกริยาก็ มี <+อาการ> ก็ได้แก่กรรมกริยา และสกรรมกริยาซึ่งตรงข้ามกับ <-อาการ> ซึ่งได้แก่วิเศษกริยา

กริยาบางคำใช้เป็นคำสั่งได้ เช่น กิน เดิน เป็น หลับ จึงใช้ว่า <+สั่ง> แต่กริยาบางคำใช้เป็นคำสั่งไม่ได้ เช่น เหมือน คือ เทียบ ก็ใช้ว่า <-สั่ง> ขอให้สังเกตประโยคต่อไปนี้

(๗๒) กินข้าวซี

(๗๓) อย่าเดินนะ

(๗๔) เป็นหมอนะ

(๗๕) หลับเสีย

(๗๖) ออกทนน้อย

เปรียบเทียบกับประโยคต่อไปนี้

(๗๗)* เหมือนพื่อนะ

(๗๘)* คือวันพุธซี

(๗๙)* เทียนะ

(๘๐)* ขาวเสีย

เรายังจะต้องบอกด้วยว่ากริยานั้นมีลักษณะพิเศษที่ย้ายกรรมมาเป็น ประธาน ได้หรือไม่โดยมีลักษณะประจำคำ <+สับ> หรือ <-สับ> ขอให้สังเกตประโยคต่อไปนี้

(๘๑) ช้างพังบ้าน

(๘๒) บ้านพัง

(๘๓) นักเรียนหักไม้บรรทัด

(๘๔) ไม้บรรทัดหัก

(๘๕) เขาขายหนังสือเล่มนี้ไต่คี่

(๘๖) หนังสือเล่มนี้ขายไม่คี่

นอกจากนั้นก็จะต้องบอกว่า นามที่นำมาข้างหน้าจะต้องเป็น <+มีชีวิต>
 หรือ <-มีชีวิต> หรือนามที่ตามมาข้างหลังจะต้องเป็น <มีชีวิต+> หรือ
 <มีชีวิต-> คู่ตัวอย่างต่อไปนี้

กิน	กิน <+กริยา> <+อาการ> <+สั่ง> <+สืบ> <+มีชีวิต> <มีชีวิต±> [*]	กิน
	เกิน <+กริยา> <+อาการ> <+สั่ง> <-สืบ> <+มีชีวิต>	เกิน
เป็น	เป็น <+กริยา> <+อาการ> <+สั่ง> <-สืบ> <±มีชีวิต> <มีชีวิต±>	เป็น
	หลับ <+กริยา> <-อาการ> <+สั่ง> <+มีชีวิต>	หลับ

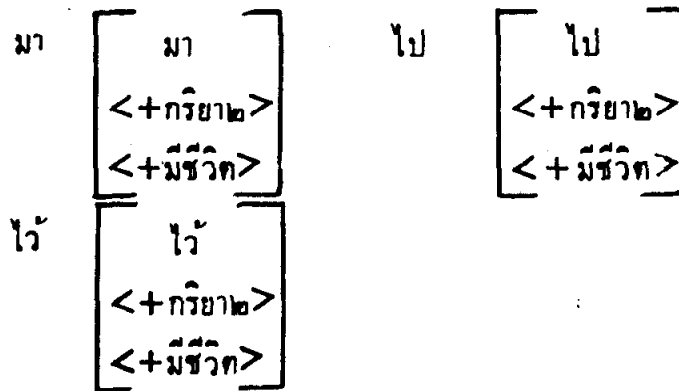
* เครื่องหมาย ± ใช้แทนลักษณะทั้งสองอย่าง คือเป็นสิ่งที่มีชีวิตก็ได้ ไม่มีชีวิตก็ได้
 ที่เป็นกรรมของกริยา คือ

เทียบ <table border="1" style="margin-left: 10px;"> <tr><td>เทียบ</td></tr> <tr><td><+กริยา></td></tr> <tr><td><-อาการ></td></tr> <tr><td><-สั่ง></td></tr> </table>	เทียบ	<+กริยา>	<-อาการ>	<-สั่ง>	เหมือน <table border="1" style="margin-left: 10px;"> <tr><td>เหมือน</td></tr> <tr><td><+กริยา></td></tr> <tr><td><+อาการ></td></tr> <tr><td><-สั่ง></td></tr> <tr><td><±มีชีวิต></td></tr> <tr><td><มีชีวิต±></td></tr> </table>	เหมือน	<+กริยา>	<+อาการ>	<-สั่ง>	<±มีชีวิต>	<มีชีวิต±>	คือ <table border="1" style="margin-left: 10px;"> <tr><td>คือ</td></tr> <tr><td><+กริยา></td></tr> <tr><td><+อาการ></td></tr> <tr><td><-สั่ง></td></tr> <tr><td><±มีชีวิต></td></tr> <tr><td><มีชีวิต±></td></tr> </table>	คือ	<+กริยา>	<+อาการ>	<-สั่ง>	<±มีชีวิต>	<มีชีวิต±>
เทียบ																		
<+กริยา>																		
<-อาการ>																		
<-สั่ง>																		
เหมือน																		
<+กริยา>																		
<+อาการ>																		
<-สั่ง>																		
<±มีชีวิต>																		
<มีชีวิต±>																		
คือ																		
<+กริยา>																		
<+อาการ>																		
<-สั่ง>																		
<±มีชีวิต>																		
<มีชีวิต±>																		
ทัก <table border="1" style="margin-left: 10px;"> <tr><td>ทัก</td></tr> <tr><td><+กริยา></td></tr> <tr><td><+อาการ></td></tr> <tr><td><+สั่ง></td></tr> <tr><td><-สับ></td></tr> <tr><td><+มีชีวิต></td></tr> <tr><td><มีชีวิต-></td></tr> </table>	ทัก	<+กริยา>	<+อาการ>	<+สั่ง>	<-สับ>	<+มีชีวิต>	<มีชีวิต->	สร้าง <table border="1" style="margin-left: 10px;"> <tr><td>สร้าง</td></tr> <tr><td><+กริยา></td></tr> <tr><td><+อาการ></td></tr> <tr><td><+สั่ง></td></tr> <tr><td><+สับ></td></tr> <tr><td><+มีชีวิต></td></tr> <tr><td><มีชีวิต-></td></tr> </table>	สร้าง	<+กริยา>	<+อาการ>	<+สั่ง>	<+สับ>	<+มีชีวิต>	<มีชีวิต->			
ทัก																		
<+กริยา>																		
<+อาการ>																		
<+สั่ง>																		
<-สับ>																		
<+มีชีวิต>																		
<มีชีวิต->																		
สร้าง																		
<+กริยา>																		
<+อาการ>																		
<+สั่ง>																		
<+สับ>																		
<+มีชีวิต>																		
<มีชีวิต->																		

ขอให้สังเกตว่าลักษณะประจำคำบางลักษณะก็ไม่จำเป็นต้องใส่ให้ครบ เพราะลักษณะหนึ่งอาจจะบอกลักษณะหนึ่งได้ เช่น <+มนุษย์> จะต้องเป็น <+มีชีวิต> แน่แน่นอน ฉะนั้นคำว่าอาจารย์ในตัวอย่าง จึงไม่จำเป็นต้องใส่ <+มีชีวิต> หรืออย่างคำว่าหลับซึ่งเป็น <-อาการ> ก็จะต้องเป็น <-สับ> ด้วย ฉะนั้นจึงไม่ใส่ <-สับ> สำหรับจำนวนนั้น ลักษณะประจำคำก็มีเพียง <+จำนวน> เท่านั้นดังนี้

หนึ่ง <table border="1" style="margin-left: 10px;"> <tr><td>หนึ่ง</td></tr> <tr><td><+จำนวน></td></tr> </table>	หนึ่ง	<+จำนวน>	สามสิบ <table border="1" style="margin-left: 10px;"> <tr><td>สามสิบ</td></tr> <tr><td><+จำนวน></td></tr> </table>	สามสิบ	<+จำนวน>
หนึ่ง					
<+จำนวน>					
สามสิบ					
<+จำนวน>					

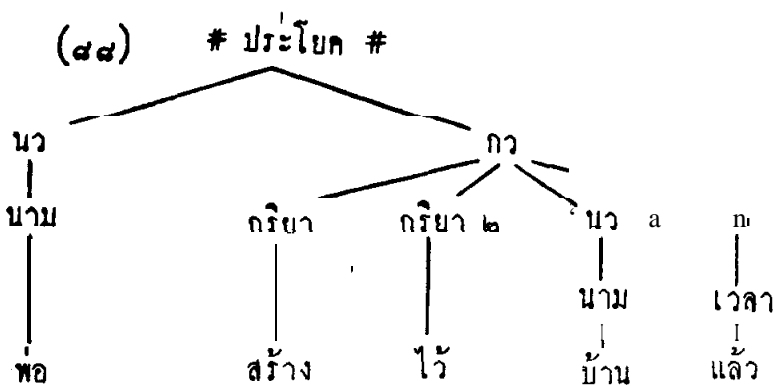
ส่วนกริยารองอันใดก็แก่ ไป มา ไว้ นี้เราจะเขียนลักษณะประกอบคำได้ดังนี้

บางท่านอาจจะสงสัยว่า

(๘๗) บ้านสร้างไว้แล้ว

ทำไม ไว้ จึงต้องมีลักษณะประจำคำว่า <+มีชีวิต> ด้วย เพราะประธานของประโยคคือบ้านไม่ใช่สิ่งที่มีชีวิต ประโยค (๘๗) นั้นเป็นโครงรูปผิว ซึ่งมีโครงรูปลึกดังนี้

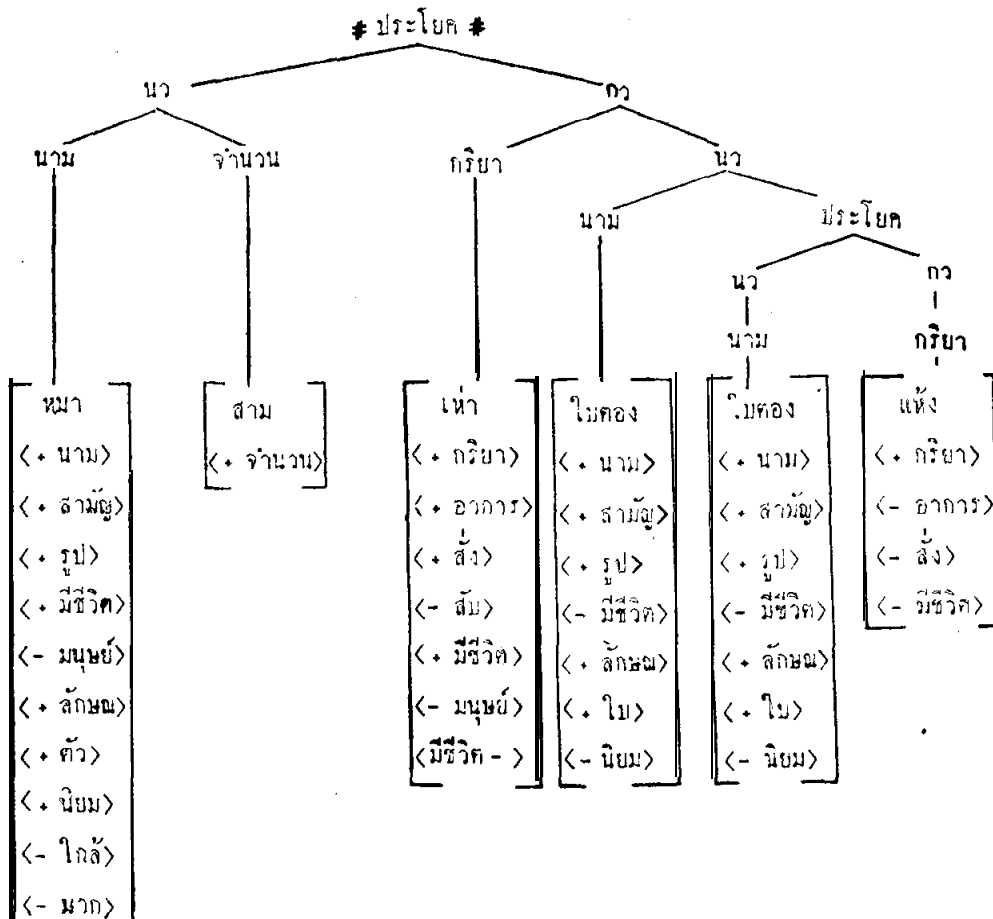
จะเห็นได้ว่าประธานของประโยคจริงๆ ในโครงรูปลึกจะต้องเป็น <+มีชีวิต> ประโยค (๘๘) จะต้องเข้าสู่ตรรกการปวิวรรตสัมที่ <+กริยา๒> กับ <+นาม> คือเอา <+กริยา๒> ไปแทนที่ <+นาม> ที่ตามมา และเอา <+นาม> ขึ้นมาไว้ที่ตำแหน่งเดิมของ <+กริยา๒> จะได้

(๘๘) พ่อสร้างบ้านไว้แล้ว

ถ้าสังเกตจะเห็นสูตรการปริวรรตแบบแทนที่ของ <+กริยา๒> นี้เป็นสูตรบังคับ (obligatory) ถ้าหากมี <+นาม> ตามหลัง <+กริยา๒> จะต้องสับที่ <+กริยา๒> กับ <+นาม> เสร็จแล้วเราอาจใช้สูตรการปริวรรตย้ายกรรมมาเป็นประธาน ถ้าหากกริยาสำคัญมีลักษณะ <+สับ> ก็เราจะย้ายกรรมขึ้นมาเป็นประธานแล้วตัดเอาประธานเดิมทิ้ง แต่สูตรนี้เป็นสูตรไม่บังคับ (optional) จะทำหรือไม่ทำก็ได้ ฉะนั้นถ้าเข้าสูตรการปริวรรตย้ายกรรมมาเป็นประธาน (๘๘) ก็จะเป็น

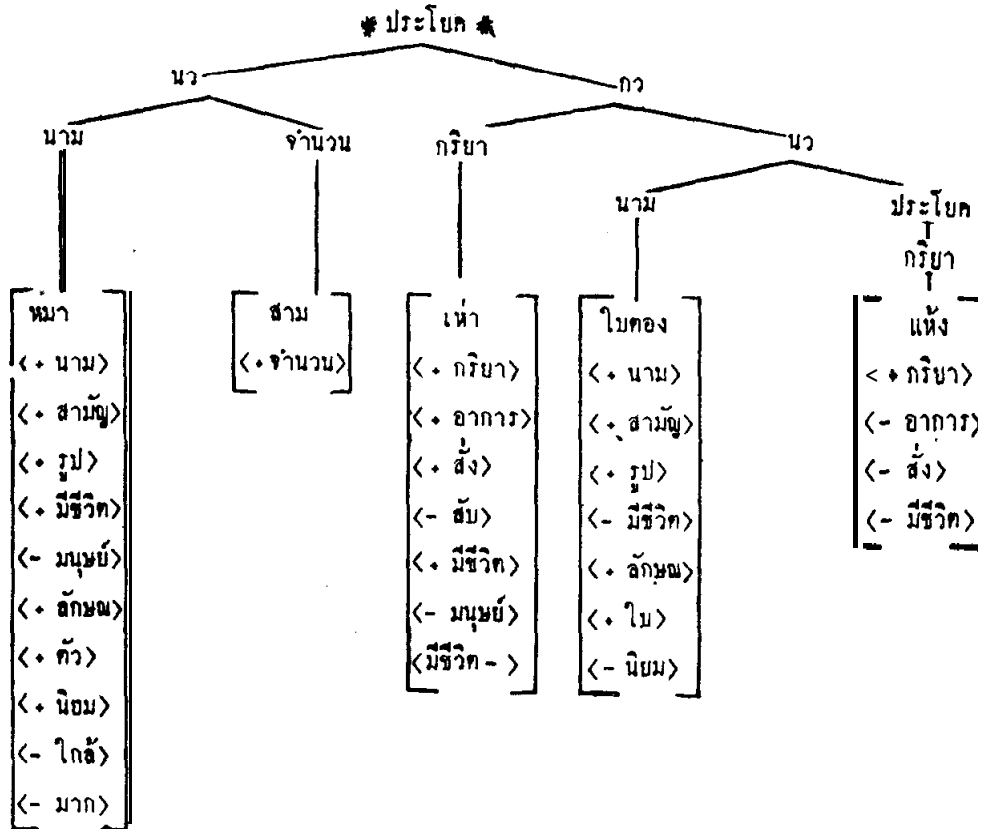
(๘๐) บ้านสร้างไว้แล้ว

ขอให้กลับมากูประโยค (๖๓) อีกครั้ง

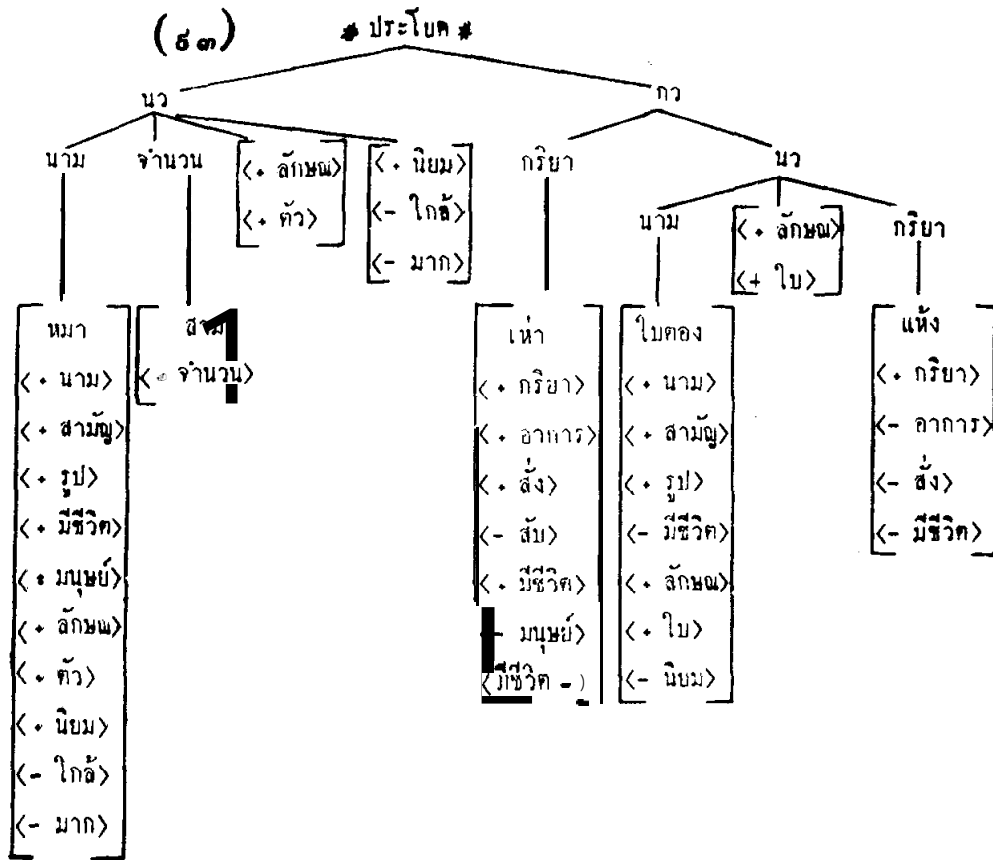

ประโยคนี้ต้องใช้สูตรการลดส่วนที่เหมือนกัน คือการตัดเอาคำว่าใบทองออก
เสียคำหนึ่งจะเหลือ

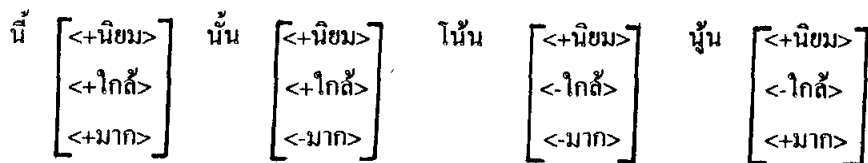
(๔๑) หมาสามเท่าใบทองแห้ง ซึ่งก็จะต้องมีรูปดังนี้

เราต้องใช้สูตรการปริวรรตเพิ่มส่วน <+ลักษณะ> เข้ากับส่วนที่เรียกว่า นว
(นามวลี) แต่ส่วนใหม่ที่เพิ่มเข้าไปนี้จะต้องอยู่หลัง <+จำนวน> หรือถ้าไม่มี
<+จำนวน> ก็จะต้องอยู่หลัง <+นาม> ดังนี้

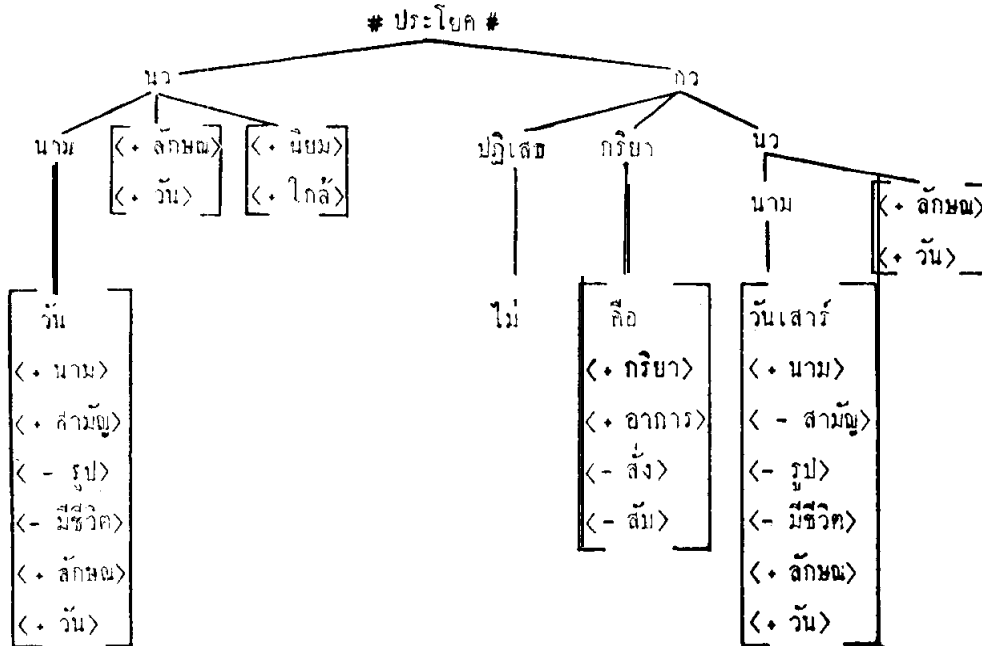
จะเห็นว่าในที่สุด <+ลักษณะ> <+ตัว> ก็จะเป็นลักษณนาม ตัว ส่วน
 นิยมลักษณะนั้นเป็นดังนี้

สำหรับ <+ลักษณะ> ที่อยู่ติดกับนามโดยไม่มี <+นิยม> หรือประโยค
 ตามหลังจะต้องถูกรูป <+ลักษณะ> เสีย ดังนั้นลักษณนามหลังคำว่า ใบตอง จึง
 ต้องถูกรูปไป ฉะนั้นในที่สุดเราก็จะได้ประโยค

(๕๔) หมาสามตัวนั้นเห็นใบตองแห้ง

ต่อไปนีขอให้อุสตรการปริวรรตปฏิเสธ คือการเติมคำว่า ไม่ เข้าหน้า <+กริยา>
 ฉะนั้นหากทำ (๔๔) ให้เป็นปฏิเสธก็จะได้
 (๔๕) หมาสามตัวนั้นไม่เท่าใบทองแห้ง
 ขอให้มาดูประโยคปฏิเสธของ (๓๕) และ (๓๖) ซึ่งควรจะเป็น
 (๔๖) วันนี้ไม่ใช่วันเสาร์ ซึ่งอาจจะเขียนได้ดังนี้

เสร็จแล้วต้องเข้าสูตรการปริวรรตเปลี่ยน คือ เป็น ไข่ เมื่อ คือ ตามหลังปฏิเสธ
 ส่วน (๓๖) ที่ต่างกับ (๓๕) โดยที่ไม่มี คือ ก็เพราะ คือ อาจจะถูกลดรูป
 ได้ตามสูตรการปริวรรตลดรูป คือ สูตรนี้เป็นสูตรที่ไม่บังคับ แต่สูตรการปริวรรต
 เปลี่ยนคือเป็นไข่ เป็นสูตรบังคับ

การเปลี่ยน ประโยคบอกเล่าธรรมดาเป็น ประโยคคำถาม ก็ต้องใช้สูตรการ
 ปริวรรตเกี่ยวกับคำถาม โดยการเติม หรือ เข้าท้ายประโยคดังนี้

- (๔๗) บ้านนี้จะดีหรือ
- (๔๘) เขาจะเป็นครูหรือ
- (๔๙) พ่อยังไม่มาหรือ

บางท่านอาจจะสงสัยว่า ทำไมจึงไม่ใช่ไหมเค็มเข้าท้ายประโยคเมื่อเป็นคำถาม เพราะว่าปกติแล้วเราใช้ไหมกันอยู่เสมอ ท่านเคยสังเกตบ้างหรือไม่ว่า ประโยค ปฏิเสธอย่าง (๔๔) จะเปลี่ยนเป็นไหมไม่ได้ เราอาจจะอธิบายได้ดังนี้ว่า

(๑๐๐) บ้านนี้จะดีไหม

(๑๐๑) เขาจะเป็นครูไหม

มีความหมายต่างกับ (๔๗) และ (๔๘) ตามลำดับ เพราะว่าโครงสร้างรูปประโยคของ (๔๗) ต่างกับโครงสร้างรูปประโยคของ (๑๐๐) และโครงสร้างรูปประโยคของ (๔๘) ต่างกับโครงสร้างรูปประโยคของ (๑๐๑) ประโยค (๑๐๐) และ (๑๐๑) มาจาก

(๑๐๒) บ้านนี้จะดี หรือบ้านนี้จะไม่ดี

(๑๐๓) เขาจะเป็นครู หรือเขาจะไม่เป็นครู

โดยอาศัยสูตรการ परिवรรตแบบลดส่วนที่เหมือนกันออก จะเหลือ

(๑๐๔) บ้านนี้จะดีหรือไม่

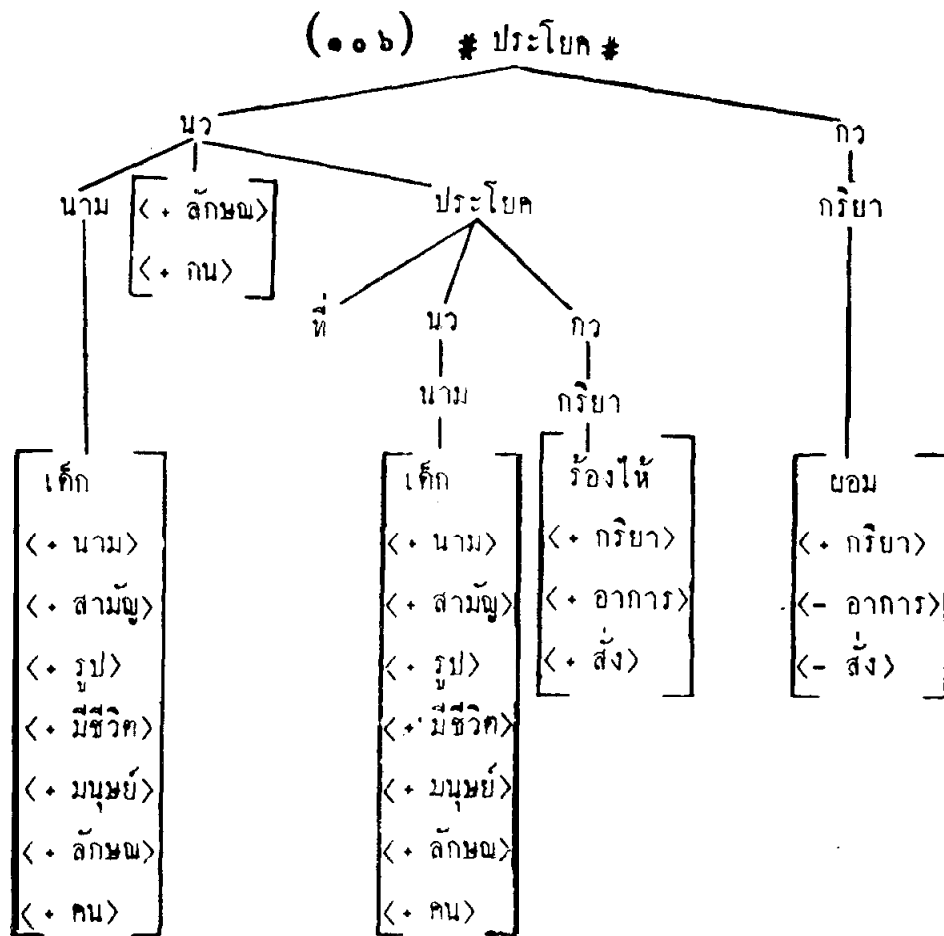
(๑๐๕) เขาจะเป็นครูหรือไม่

และหรือไม่นั้น อาจจะรวมกันเข้าโดยอาศัยการ परिवรรตแบบประชิด จะกลายเป็นไหม

การที่ (๔๔) จะเปลี่ยน หรือ เป็น ไหม ไม่ได้ เพราะว่า (๔๔) เป็นปฏิเสธ อยู่แล้ว จะให้ถามด้วยประโยคปฏิเสธอีกย่อมไม่ได้ ด้วยเหตุนี้เอง เราจึงใช้ ไหม กับประโยคปฏิเสธไม่ได้

จะขอกล่าวถึงการ परिवรรตเพิ่มประพันธ์สรรพนามเป็นเรื่องสุดท้าย แม้ว่าการ परिवรรตในภาษาไทยยังมีอีกมากมาย ไม่สามารถนำมากล่าวไว้ได้หมดในบทนี้ สำหรับ ท่านที่สนใจทฤษฎีการ परिवรรต ขอให้ศึกษาได้จากหนังสือ Thai Syntax: An Outline ของผู้เขียนเอง เพื่อเป็นแนวทาง แม้ว่าหนังสือเล่มนี้ค่อนข้างจะล้าสมัยไปแล้วก็ตาม ผู้เขียนหวังว่าในโอกาสหน้า คงจะได้เขียนไวยากรณ์ตามทฤษฎีการ परिवรรต เพื่อเสนอกฎ และสูตรต่าง ๆ อย่างละเอียด

สำหรับสูตรการปริวรรตเพิ่มประพันธสรรพนามนี้ กล่าวว่ เมื่อประโยคเป็นส่วนหนึ่งของนามวลี ให้เติมที่เข้าข้างหน้าประโยคได้ ดังนี้

จะเห็นได้ว่าจะต้องเติมประพันธสรรพนาม ที่ เข้าหน้าประโยคที่เป็นส่วนหนึ่งของนามวลี เสร็จแล้วจะต้องลดส่วนที่เหมือนกันออก ก็จะได้

(๑๐๗) เด็กคนที่ร้องไห้ชอบ

ถ้าหากว่าเป็นนามวลีที่มีนิยมลัทธิว่า นั้น ก็จะเป็น

(๑๐๘) เด็กคนนั้นที่ร้องไห้ชอบ

ประโยคที่เป็นส่วนหนึ่งของนามวลีนี้ย้ายที่ได้หลายตำแหน่ง อาจจะย้ายมาอยู่ติดกับนาม เช่น

- (๑๐๘) เด็กที่ร้องไห้คนนั้นผอม หรืออยู่ติดกับลักษณะนาม
เป็น
- (๑๑๐) เด็กคนที่ร้องไห้คนนั้นผอม เช่นนี้ก็ได้